

54

не е пълъ за него тъй, както тоя довчерашенъ сѣтниякъ — че никой като него не е стоялъ тъй твърдо на своята родна почва. Пакъ той за пръвъ пътъ въвежда въ венгерската поезия родния ландшафтъ, тъй прѣнебрегванъ отъ пѣвцитѣ прѣди него, за хатра на конвенционалнитѣ ландшафти, може би хубави само като документи за силата на въображението на онѣзи, които не сж имали друга задача въ поезията освѣтъ да се орацисватъ съ изображаване на картини изъ природата, колкото венгерски, толкова и китайски. Роденъ и отрасналъ срѣдъ безкрайната дива унгарска степъ — Пуста — той, още отъ дѣте се е побратимилъ съ нея, и като че ли тя му е възпитала онзи гордъ размахъ на духътъ, оная необузданостъ на поривитѣ, съ които той тъй омагьосва всѣкога, които придаватъ такава омая на пѣснитѣ му; той се е считалъ по нейното ширине, другарувалъ съ дричавитѣ овчари и вардачи на ергедета — и какъ дивно ги е възсъздавалъ относилъ въ своитѣ пѣсни! — И денемъ и нощемъ, зазѣпанъ въ причудливо струпанитѣ степни облаци, той е сѣдѣлъ на брѣга на Дунава, на Тиса, слушалъ е и се е заслушвалъ въ ромона на муднитѣ имъ вълни, въ шепота на крайбрѣжната трѣстъ, — първитѣ неговѣ учители на ритма, първи будители на поетическитѣ му блѣнове. По-послѣ, вече прославенъ поетъ, той се исповѣдва: „Природата и азъ разбираме единъ другъ чудесно и затова сме добри приятели. Азъ разбирамъ ромонѣтъ на потока, бученето на рѣката, шепотѣтъ на гората, воятъ на бурята. На всичко това ме научи поезията, тази граматика на мистериата на вселенната“.

Природата на Венгрия — това е всѣкогашниятъ фонъ на пѣснитѣ, въ които Петѣофи изобразява венгерскитѣ животъ. — Но покрай всичко това, най-свидното що се оглежда въ тия дивни пѣсни — то е самиятъ пѣвецъ, съ своята свѣтловна орисия, и свѣтла и тъмна, и тъй завидна: този пѣвецъ не се е потилъ да измисля думитѣ, образитѣ, сценитѣ, които разгрѣща прѣдъ насъ, а всичко това той рисува на свободно слѣнце, отъ натура — тъй както го е самъ видѣлъ и прѣживѣлъ. И надъ всѣки образъ, надъ всѣка картина трепти усмивката на неговото благо, любящо сърце, която като че ли казва: обичай този опърпанъ, този обездоленъ, но не и обиденъ отъ сѣдбата народъ, обичай го съ всичкото му добро и зло, обичай го както го обичамъ азъ, азъ чийто пѣсни те зашеметяватъ, чийто сѣдба те изненадва и сепва!

148 11949